

*Tijdschrift voor teelt
en afzet van populier en wilg*
1e JAARGANG No. 2 AUG. 1964

*Uitgave van de
Nationale Populieren Commissie*

Redactie:

K. Adema, Eindhoven
Ir. J. T. M. Broekhuizen, Secretaris,
Wageningen
Prof. Dr. G. Hellings,
Wageningen
Ir. H. A. van der Meiden,
Wageningen
Ir. J. L. F. Overbeek, Zwolle
Ir. P. de Sonnaville, Winssen

Administratie en redactie:

Gen. Foulkesweg 64,
Wageningen
Telefoon: 08370-6111
Postrekening nr.: 1172915
t.n.v. Administrateur Populier
te Wageningen
Abonnement f 3,— per jaar

Drukkerij:

Gebr. Verweij
Spijk 5, Tel. 2831, Wageningen

Inhoud:

Voorwoord	2
Ziekten en beschadigingen die van invloed zijn op de kwaliteit van het hout	2
Machinaal maken van plantgaten voor de aanleg van populierenbeplantingen	4
De populier in de kwekerij	5
Snويمethode en snoeigereedschap	6
Oude populieren in Nederland	9
Interessante beplantingen II	12
Kalender	13
Vraag en antwoord	13
Mededelingen	14

'Regenerata' ('Serotina erecta')
te Valkenswaard

Voorwoord

De reacties die wij van vele zijden na het verschijnen van het eerste nummer ontvingen en nog steeds ontvangen, zijn geestdriftig. Ze komen onder meer van de kant van telers, kwekers, houtverwerkende industrieën en voorlichtingsinstanties. Het blijkt dus dat er inderdaad grote belangstelling bestaat voor „Populier”. Velen voldeden aan ons verzoek om ons adressen van andere belangstellenden op te geven. Deze reacties verheugen ons bijzonder en zijn een aansporing te meer om op de ingeslagen weg verder te gaan.

Niet onvermeld dient te blijven dat de Vereeniging van Nederlandsche Papierfabrikanten het papier gratis ter beschikking stelde. Deze medewerking wordt door ons zeer gewaardeerd.

Wij hopen dat vele lezers door het inzenden van bijdragen en vragen aan de redactie-secretaris medewerken om „Populier” een inhoud te geven die voor alle abonne's iets van waarde bevat.

Het derde nummer zal in november uitkomen. Het zal, naast de vaste rubrieken, onder meer bijdragen bevatten over het gebruik van poten, over vorstschade en over meerklonigheid bij 'Robusta'; het artikel over oude populieren zal worden vervolgd; tevens komt er een verslag van het Populierencongres.

In het eerste nummer deelden wij mede dat er gelegenheid zal zijn tot het plaatsen van kleine annonces. De prijs daarvan is vastgesteld op f 1,— per regel. Deze zijn uitsluitend bedoeld voor gelegenheidsaanbiedingen van en voor abonne's. Dus bijvoorbeeld betreffende het aanbod van overcomplete materiaal of de vraag naar werktuigen. Ze zijn dus niet bestemd voor handelsadvertenties.

De Redactie

K. Adema / Ziekten en beschadigingen die van invloed zijn op de kwaliteit van het hout

Houtvester bij de Vereenigde Hollandsche Lucifers'abrieken

Beschadigingen en ziekten kunnen van grote invloed zijn, zowel op de groei als op de kwaliteit van het hout. Het zou te ver voeren, alle oorzaken te behandelen. Dit artikel wil alleen een overzicht geven van die beschadigingen of ziekten die in de praktijk kunnen worden voorkómen of bestreden.

Keuze van het plantmateriaal.

Gebruik steeds gezond, goedgekeurd plantsoen, koop bij voorkeur bij een gespecialiseerde kweker, die ervaring heeft in ziektebestrijding en juiste behandeling van het plantsoen. Hiermede gaat U uit van een gezonde basis en voorkomt voor een groot deel dat reeds op het plantsoen aanwezige ziekten zich na het planten openbaren, waardoor groeistoringen kunnen optreden die de houtkwaliteit nadelig beïnvloeden, hetgeen zich later bij het verwerken van het hout kan uiten. Een zeer ernstig gevolg van ongekeurd plantsoen kan zijn het optreden van kanker. Deze ziekte openbaart zich pas als de bomen 10 tot 15 jaar oud zijn en maakt de stam geheel waardeloos.

Scheefwaaïen van de bomen.

Plant de bomen stevig en op de juiste wijze en zet indien nodig enige stutstokken rond de stam. Indien de bomen scheefwaaïen, probeer deze recht te zetten, zo nodig met behulp van boompalen of schoorlijnen. Bij een te schuine stand van de boom vindt kromgroei plaats en wordt reactiehout (trekhout) gevormd. Dit hout heeft een harige oppervlakte en geeft grote moeilijkheden bij de verwerking en droging. Het is daarom voor diverse doeleinden minder geschikt.

Waterhuishouding van de grond.

Een goede waterhuishouding is van groot belang. Bij een te hoge waterstand en niet-stromend water kunnen wortelaantastingen optreden, met als gevolg wortelsterfte, wat van invloed is op de groei van de bomen. De watertoevoer naar de houtvaten vindt niet meer voldoende plaats. De houtvaten groeien dicht en levend houtweefsel sterft af, waardoor een bruinverkleuring van het hout plaatsvindt. Het normale groeiproces in de boom is onderbroken en de groei alsmede de houtkwaliteit loopt terug. U dient te voorkomen dat sterk verontreinigd water, b.v. van

chemische industrieën, Uw aanplantingen binnenkomt, met als gevolg groeistoringen en verkleuring van het hout. Een sterk wisselende waterstand is ook niet bevorderlijk. Onregelmatige jaarringen, d.w.z. van wisselende dikte, worden gevormd en losse ringen in het hout kunnen ontstaan. Vooral het laatste is bijzonder schadelijk.

Beschadigingen door vee.

Paarden, runderen en schapen kunnen blijvende schade veroorzaken. De schade ontstaat door schuren en afschillen van de bast, met als gevolg misvorming van de stammen en inrotten van het hout. Tot op een flinke hoogte kan de stam sterk beschadigd worden wat bij verkoop van de boom op 25 tot 30 jarige leeftijd een minder-opbrengst van 20 tot 35 gulden per boom kan geven, terwijl ook het niet beschadigde deel minder gewaardeerd wordt. Het verdient dan ook aanbeveling de populier in of langs weilanden waar vee graast, te beschermen. Dit kan afdoende geschieden door het plaatsen van prikkeldraad aan een stevige paal naast de boom. Deze paal, ongeveer 20 cm van de stam geplaatst, moet dienen als steun voor een koker van prikkeldraad die de stam moet beschermen. Op de paal wordt het prikkeldraad op niet te grote afstanden met een spijker of kram vastgezet. Over het algemeen is bescherming gedurende de eerste 10 tot 15 jaar voldoende, zodat een koker van 30 à 35 cm voldoende is.

Beschadiging door wild.

Hoewel afweerstoffen in de handel zijn, waarmee de stammen kunnen worden bestreken, blijkt in de praktijk dat een afscherming toch het meest afdoende is. Reeën, hazen en konijnen kunnen een jonge aanplant in sterke mate beschadigen. Bij een hoge reeënstand kan men het beste gedurende de eerste 3 à 4 jaren gaaskokers rond de stam plaatsen ter hoogte van ± 1.50 meter en een diameter van ± 10 cm. Voor hazen en konijnen kan worden volstaan met gaaskokers van 30 à 40 cm hoog. Een bescherming gedurende drie jaar is voldoende, daarna kan het gaas weer voor een nieuwe aanplant worden gebruikt. Ook is een bescherming van canvas en plastic materiaal in de handel. Ook kan men de stammen met een poreuze substantie insmeren.

Beschadiging door muizen en ratten.

Vooral de veldmuis kan schade doen, door de jonge planten onder en dicht bij de grond af te knagen, terwijl ook de water-rat schade aanricht. Het verdient aanbeveling hoog gras en ruigte rond de stam te verwijderen, omdat dit vooral de muizen een dekking biedt van waaruit het knagen aan de stam en wortels ongestoord kan plaatsvinden. Ratten en muizen worden bestreden door het leggen van vergif. Het best kan dit geschieden in draineerbuizen, die verspreid over het terrein worden gelegd of gedeeltelijk worden ingegraven. Door het vergif in de buizen te leggen wordt vermeden dat vogels of andere dieren er van eten. Het verdient aanbeveling ook kenbaar te maken dat vergif is gelegd met het oog op nieuwsgierigheid van kinderen.

Beschadiging door insecten, wormen, torren, enz.

Bestrijding door bestuiving of bestuiving met chemische middelen is alleen op kleine schaal mogelijk. Voor jonge aanplantingen van 1 tot 4 jaar is een bestrijding van b.v. rupsen-plaag met een rupsproeier effectief uit te voeren en alleszins de kosten waard. Door het kaalvreten van de bomen kan de aanwas namelijk sterk teruglopen en kunnen stoornissen van

de houtkwaliteit optreden. Voor ziektebestrijding en insecten-plagen en de daarvoor te gebruiken middelen en tijdstip van toepassing kan men het beste inlichtingen vragen bij de Land- en Tuinbouw Voorlichtingsdiensten, het Staatsbosbeheer of de Koninklijke Nederl. Heidemaatschappij. Voor wormaantasting kan het gewenst zijn, het hoge gras en ruigte rond de stammen te verwijderen; dit heeft een gunstig effect. Ook kan het schoonhouden rond de stam de groei bevorderen en tot gevolg hebben dat bij een niet te zware brand de bast en het cambium gespaard blijven.

Beschadiging door ingroeien van prikkeldraad.

Door het ingroeien van prikkeldraad wordt 80 tot 100 cm of meer van de onderstam waardeloos en geeft bij een boom van ± 1.50 meter omtrek op borsthoogte een waardeverlies van 10 tot 20 gulden aan hout en een sterke minderwaardering van het niet beschadigde gedeelte. Plaats Uw afrastering aan palen of plaats stokken en latten tussen de boom en het prikkeldraad.

Beschadiging door roestziekte gevolgd door schorsbrand (Dothichiza).

De aantasting door roest en dothichiza vormt in verschillende delen van ons land een groot probleem. De financiële schade is groot doch exacte cijfers hierover zijn niet bekend. Het produktieverlies per hectare bij een 25 jarige opstand bedroeg b.v. f 13.400,—. Dit vond ook zijn oorzaak in het feit dat door een geringe groei, slechts $0,55 \text{ m}^3$ per boom in 25 jaar, de bomen een geringe waarde per m^3 hadden door minder goede gebruiksmogelijkheden. Voorkoming en bestrijding van roest en dothichiza kan vrijwel alleen op de kwekerij geschieden door het kweken van resistente soorten, een juiste bespuiting en een goede behandeling van het kweekmateriaal. Nogmaals kan er op worden gewezen, dat het kopen van gezond materiaal een eerste vereiste is. In de praktijk kan echter ook veel worden gedaan door het verwijderen van aangetaste bomen en een nauwkeurige controle. Ook is het van groot belang, al de lariks in de omgeving te verwijderen. De lariks is namelijk nodig om de roest te verspreiden. In het voorjaar wordt de lariks door sporen die op oud populiereblad zijn gevormd besmet, waarna hij op zijn beurt later in het voorjaar of in de voorzomer de populier besmet. Zonder een waardplant kan de ziekte echter de bladeren van de populier niet opnieuw aantasten. Genoemde ziekten geven ook in oudere opstanden een sterke groeivermindering en taksterfte in de kroon, terwijl in ernstige gevallen de groei praktisch stil komt te staan en de bomen na enige jaren doodgaan. Op goede populieregronden wordt de groei echter minder belemmerd dan op gronden van mindere kwaliteit. Een maatregel kan dan ook zijn bij het begin van de aantasting een zware bemesting van kali en stikstof te geven, waardoor de groei wordt gestimuleerd en de boom over de ergste aantastingsperiode heen-groeit.

Uit dit overzicht moge blijken, dat wil men t.z.t. met waardevol populierehout op de markt komen, de ziektebestrijding en het voorkomen van beschadigingen zeker de aandacht vragen.

Populierenteelders let dus op Uw zaak: vooral in de toekomst zal het telen van populierehout van goede kwaliteit van het grootste belang zijn. De steeds voortschrijdende mechanisatie in de houtindustrie en de daarmee verband houdende kwaliteits-eisen vragen er om.